

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Ecclesiis Patronatis. Cap. Decimvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

dam prouisi, cuiuscūq. ordinis, & militarium, seu quocumq. alio titulo, fecerint publicam professorem fidei, iuxta decretum generale Concil. Tri-

den. sess. 25. de refor. gen. c. 1. & Bullam Pij Quarti, de qua satis in superioribus diximus, lib. 1. c. 15. nu. 15. & hoc lib. cap. 3. nu. 4.

DE ECCLESIIS PATRONATIS.

CAP. DECIMVM.

SVMMARIVM.

1	Ius Patronatus quid est. Ex quibus 16	Episcopus quando possit transferre ecclesiam patronatam.
	acquiratur, num. 2.	
	Est duplex. nu. 3. Qualiter probetur. 17	Clericus accipiens ecclesiam a manu laici qualiter puniatur.
	num. 4.	
5	Episcopi consensus facit ecclesiam patronatam.	18 Clerici instituti in beneficijs ad presentationem laicorum, non possunt ab ipsis remoueri absque autoritate episcopi.
6	Episcopus cum uisitat ecclesias patronatas de quibus se debet informare.	19 Beneficio non potest renuntiari sine consensu episcopi.
7	Ius patronatus solet usurpari a potentioribus.	20 Ius patronatus qualiter possit donari sine episcopo.
8	Ecclesia patronata potest habere curam animarum, & qualiter episcopus instituet. Et cui debet ipsa ecclesia committi, nu. 9.	21 Ius patronatus an transeat cum uniuersitate.
10	Presentatus admitti non debet sine examine.	22 Ius patronatus an ueniat in confiscatione honorum facta per iudicem laicum.
11	Episcopus quando instituet in ecclesia patronata sine consensu patroni.	23 Patronus quando debeat habere alimenta ab ecclesia.
12	Patronus occupans bona ecclesia qualiter puniatur.	24 Patronus seipsū presentare non potest. Pater potest presentare filium, idoneum tamen. nu. 10.
13	Ecclesie receptiuae, quae dicuntur.	25 Religiosi an retineant ius presentandi in ecclesijs.
14	Ecclesia posita in patrimonio Regum sunt priuilegiatae.	26 Presentatus ab homine praefertur presentato a femina, & qñ secus.
15	Patronus non potest imponere nouum onus in ecclesia.	

Modo ad ecclesiarū patronatarum uisitationē est accedendū. † De quibus plura essent dicenda, eum sit materia utilis, fre-

quens in practica, ex multis quaestionibus continuo euenientibus, sed ea remittimus amplissimis dictis D. Cęsaris Lambertini episcopi insularum,

S qui

qui latissime scripsit in hac materia post Doct. Paul. de Cittad. Rocch. de Curte, dicemus tamen aliqua iuxta solitum nostrum, sequendo decreta Conc. Trid. ex quibus supplebuntur nonnulla de dictis præfatorū Doct. Est autem ius patronatus, (vt ab eius diffinitione procedamus) authoritas quædam, siue ius præeminentiæ, honorisve, competens alicui in ecclesia, propter foundationem, dotationem, & constructionem in præsentatione Rectoris, & in aliis, ex gratia concessum, c. 3. c. nobis, de iur. patron. variis nominibus solitum appellari, vt Aduocatio, Vicedominatus, Custodia, Guardia, ius frequentationis, processionis, gratia, enumerat gl. in c. quia clerici. eo. tit. Aduocatio, id est, patrocinium, l. iubemus, C. de aduoc. diuers. iud. Vicedominus habēs defendere, & disponere in vtilitatem ecclesiæ. arg. c. diaconum. 89. dist. Custodia. i. dignitas, & præeminentia, c. si. de instit. de custodia & guardia est tex. in c. generali, de elect. lib. 6. vbi est de aduocatione, seu defensione, & ibi gl.

2 † Vnde in primis visitare debet episcopus quomodo in hac ecclesia patroni se intromiserint habēdo ius patronatus, quod aliter habere nō licet nisi ex modis prædictis, per foundationem, constructionem, & cum erit erecta ecclesia, & non habet dotē competentem, & sufficiētē, quis de suis propriis, & patrimonialibus bonis dauterit, alio modo obtinere, & impetrare nemo poterit; & in ipsis casibus, sēper institutio ep̄o reseruat, iuxta decisionem Conc. Trid. sess. 14. de refor. c. 2. ex eod. tit. c. cura pastoralis, & c. cum seculum. cū aliis. Est, & alius modus per viam priuilegii,

cum Summus Pontifex Dominus omnium ecclesiarum aliquam ecclesiam, vel plures, concedit alicui in vim iuri patronatus, vt Regibus, Principibus, & aliis dignis, & de sede Apostolica bene merentibus sæpissime videmus. † Et duplex dicitur ius patronatus respectu patronorum ipsius, vel ecclesiasticum, quia ratione ecclesiæ, vel beneficii clericus possidet, & patronus habet sex menses ad præsentandum, sine vlla variatione, aut est seculare, quia laicus possidet ex causis allegatis, & ipsi quattuor menses sunt assignati ad præsentandum, cum potestate tñ semel variandi. doct. in rub. eo. tit. c. 3. c. eam. c. cū propter, c. 1. in 6. quod autem laici possint variare, vno præsentato. probatur per c. quod autem, & c. cum autem eo. tit. in quo succedit episcopi gratificatio. A qua gratificatione episcopi, non datur appellatio. Dec. consil. 129. nu. 1. & ita iudicauit de proximo Rota coram R. P. D. Brauo in vna Ispalensi beneficii, quod est notandum, cum distinctione tamen, quis præsentauerit d. c. cum autem cum sua gl. † Si autem dubium vertitur, recognoscendum est per probationē, & vtiq. probatur hoc ius patronatus per titulum foundationis, dotationis, qui titulus ostendatur ex authentico documento, & aliis a iure requisitis, per multiplicatas præsentationes, per antiquissimum cursum temporis memoriam hominum excedentis, vt ius disponit ex eodem Concil. Trident. session. vigesima quinta, de reformation. gener. capit. 9. §. vt igitur, quod proprie dicitur tempus centum annorum, cuius initium non extat memoria, dicit Fein. in c. ad audientiam

etiam de præscript. de cuius temporis
 priuilegio multa remissive, in famil.
 singul. in littera T. nu. 3. Cum homi-
 nis vita, vel memoria non excedat re-
 gulariter centum annos, Specul. de
 probatio. §. 1. vers. quid si testes. quam-
 uis in materia Conc. inter alia requi-
 sita, tempus quinquaginta annorum
 requirat. §. in ijs vero. (Quia ex leui,
 & facili causa non debet quis præ-
 tendere ius patronatus, ut inquit In-
 noc. VIII. in sua constitutione in qua
 multa subnectit necessaria ad acqui-
 sitionem iuris patronatus. incip. cum
 ab Apostolica Sede. 1485. ann. 1. in
 5 communi fol. 52.) † Nec iure pro-
 prio quis hoc ius acquirit, sed consen-
 sus episcopi requiritur, & diocesa-
 ni (quando tractamus extra Sum.
 Pontif. qui de omnibus ecclesijs di-
 sponit.) hoc facit ius patronatus, eo.
 capit. nobis cum gloss. & capit. 3. ibi
 de potestate, in qua eos ecclesia huc-
 usque instituit, abutuntur. cum nec
 sine ipso ecclesia ædificari possit.
 capit. nemo. de consecratio. distinct.
 prima. Nec potest admodum episco-
 pus sine præsentatione patroni in ec-
 clesia patronata aliquem instituere.
 Abb. in hac rubr. num. 4. capit. ex in-
 sinuatione. capit. postulasti cum seq.
 6 eod. titu. nisi ut infra. num. 11. † Et
 quia frequentius visum est, vel pro-
 pter importunitatem patronorum,
 vel alia ex causa ecclesijs patronatis
 vniri aliquas ecclesias liberas, seu be-
 neficia libera, ut deinde sub natura
 iuris patronatus beneficiorum existe-
 rent: videat episcopus si plenarium
 fortita sunt effectum, quod si ad-
 huc non est sequutus effectus, infrin-
 8 gat, & irritas declaret ipsas vniones,
 & per subreptionem obtentas, vt

nec admodum fiant, sed libera re-
 maneant beneficia, cum vacant,
 conferat, non obstantibus quibus-
 cumque, etiam quod fieret conce-
 sio Apostolica autoritate. eodem
 cap. 9. sess. alleg. 25. §. insuper. & si
 a quadraginta annis factas inuenerit,
 & effectum fuerint ipsæ fortitæ,
 item reuideat, & in quibus subreptio-
 nem, & obreptionem inuenerit,
 inualidet, & annullat. §. quæ vero,
 omniaque visitet, ex noua etiam
 constructione, dotatione, diligenter
 cognoscendo, fraudeque inuenta.
 ecclesiam in suam libertatem resti-
 tuat: restituto patrono, si quid ob-
 tulit, citra tamen præiudicium possi-
 dentis. §. similiter quoque, etiam si
 ad exemptos esset facta translatio ip-
 sius in vim iuris patronatus. qui ius
 episcopo competens diminui non
 potest, ex capit. seculum. eod. titu.
 † Et si patroni essent Domini poten-
 tes, communitates, vniuersitates
 in quibus potius præsumitur, & su-
 spicatur ius patronatus vsurpatum,
 episcopus non contentetur prædictis
 informationibus, sed exactiorem
 probationem adhiberi faciat, & vl-
 tra probationem temporis in memo-
 rabilis, præsentationes continuatas
 per quinquaginta annos, saltem
 probari faciat. §. in ijs vero, alias in
 omnibus abrogata faciat declarari,
 exceptis his, quæ reseruantur. in
 §. reliqui patronatus, & ex quo,
 Text. annullat omnia aliter facta,
 non potest illi renuntari, aut præ-
 iudicari, text. est in argumen. notabil.
 in capit. mulieres, in fin. de iudic.
 libro sexto. † Si quæ cura anima-
 rum est in eisdem ecclesijs annexa,
 non obstante quod sint patronatæ,
 S 2 viden-

videndum est, si ipsum ius patronatus spectat ad ecclesiasticum, & institutio ad episcopum, tunc presentabitur, quem patronus inter digniores examinatos seu ab examinatos approbatos iudicabit, & quoniam institutio erit facienda ab alio, quam ab episcopo, eo casu, ex dignis digniorem eligat, & illum patronus presentet, ad quem institutio spectat. sess. 24. de refor. gen. c. 18. §. si vero. & §. cum vero. Et si laici erunt patroni, presentabunt patroni quem eligunt ex examinatis, §. quod si ius patronatus. quin etiam si ad inferiorem spectet institutio, adhuc ipse episcopus examinabit. eod. cap. 9. §. quod si ad inferiores. † Is tamen assumendus sit idoneus ad administrationem, & curam animarum subeundam, ut pastor in grege sit, non lupo inter oves, vigilare aptus, non in sopore dormitionis. Nam & pastores erant vigilantes, & custodientes vigilas noctis super gregem suum, ideo meruerunt audire vocem Angeli. Dominum esse natum. Luc. cap. 2. Unde seruanda sunt omnia de examine dicta, in eodem capit. 18. & supra hoc libro, capit. 5. cum, & teneatur, sicut, & parochus, pro suis subditis sacrificium offerre, ac pascere predicatione verbi Dei, administratione sacramentorum, exemploque bonorum operum, & in aliis, ut capit. primo, sess. 23. de reform. in princ. & cui subditi, tamquam filii spirituales, ut patri spirituali chari esse debent, & magis puniuntur, si eum spernant, quam si patrem carnalem non reuerentur. cap. qualis. 2. quæst. 107. † Nec aliter presentatum per patronum episcopus admittat, nisi ipsum examinet, & idoneum reper-

tum acceptet, quod si omittit, dicte Rebuff. prima parte, prax. benef. titu. de present. num. 10. quod damnationem sibi incurrit, & tenetur restituere ecclesie damnum, quod est notandum. Et quod patronus presentatum, seu nominatum actualiter presentet episcopo. Abb. in c. transmissæ. nu. 4. de iur. patr. & quod liceat repellere, si idoneus non fuerit repertus eo. c. 19. §. ad hæc liceat. An autem patronus presentans indignum sit priuatus potestate presentandi, adhuc sit distinctio quod si collegium, aut clericus presentat indignum, tunc cadit priuatio, & ad superiorē spectat, sin vero laicus fuerit non priuatur, quia potest variare, ut examinat glo. magistralis, in c. cum vos. in gl. 2. de offic. ord. † Quoniam vero est inuenta ecclesia vacare per quatuor menses, vel ante, propter necessitatem ipsius, propter negligentiam patronorum, vel discordias, & lites inter ipsos, aut ex eo inter presentatos, ut sæpius euenit, citra præiudicium veri patroni in posterum, de rectore (post ipsos quatuor menses) idoneo episcopus provideat, & provide potest, ex præscripto Innoc. III. in cap. cum propter laicorum eo. tit. & Abb. in c. quoniam. & §. si vero. Fel. in cap. cum Bertold. de rescrip. ubi tractat materiam quando, in quibus valeat institutio sine presentatione, & est similis decis. in alleg. cap. cum vos, de offic. ordin. quod vacanti ecclesie, quousque provideatur de rectore, ponatur Economus, siue Præpositus, vel Custos, Vicarius, Vicedomus (licet improprie) qui regat ecclesiam, in necessariis provideat, fructusque percipiat, quos, aut in utilitatem ecclesiarum, aut futuris

turis personis fideliter referuare, & arg. not. in Conc. Trid. sess. 24. de re- for. gen. c. 18. §. 1. & vers. alioquin (is ergo ponendus debet esse idoneus & fidelis, & tãquam tertius, non aut de numero presentatorum si plures fuerint, tex. n. d. c. cum vos, alium, quam ius prætendentem poni mandat, in illis verbis, qui debeat fructus percipere, & in fine vel futuris successoribus &c. & tex. met. Conc. eod. c. 18. §. 1. *Ibi idoneum Vicarium constituere, qui onera ipsius ecclesie sustineat, donec ei de rectore provideatur.* In aliis autem casibus patronus semper est inquirendus, & eius consilium est sequendum, quia ita dilexit ecclesiã, vt ei bona sua conferret glo. in c. fin. eo. tit. Couar. in pract. qq. c. 36. nu. 10.

12 † Idq. diligentius visitandum, ne bona ipsarum ecclesiarum patronatarũ sint occupata, & vsurpata per patronum, vel impedita, quominus ab his, ad quos pertinet, recipiantur, namq. anathemati est innodatus, quousq. integre non restituerit, & absolutionẽ a Romano Pontifice obtinuerit, ac etiam priuatus existit ipso iure patronatus, iuxta decretum eiusdẽ Conc. sess. 22. de reform. cap. 11. in princ. & §. quod si eiusdem, & est additum hoc dictum in bulla maiori. S. D. N. Do. Gregor. XIII. Pont. Max. in §. qui vero iurisdictiones, quod declarat Mart. Nauar. in Man. c. 27. nu. 69. fol. 447. circa finem, non enim debet se in his quouis modo eo animo ingerere, non obstante quacumq. consuetudin. de cap. 9. §. patroni autem, de iure communi in c. relatum. §. laici eod. tit. vbi glo. notat illa verba sub interminatione anathematis, vel sub interpositione excommunicationis,

quæ statim contraueniendo incurritur, secus si sub pœna anathematis, vel excommunicationis ideo canon Conc. dixi anathemate fit innodatus quod item ampliatur, si ius patronatus translatum fuerit titulo venditionis, aut alio contra canonicas sanctiones, quia priuatio, excommunicatio, interdictumq. incurruntur. eod. c. 9. §. nec dictum ius patronatus. † Et omnia prædicta seruanda sunt, & præscrutanda, etiam in ecclesiis receptiuis. Sunt autem ecclesie receptiue iuxta idem decretum in prin. in quibus consuetum est episcopum vni, vel pluribus curã animarum tradere, & ad eas ecclesias admittere, qui similiter ad ipsum examen subeudum astricti sunt, q̄ receptio, & admissio habet vim collationis, & ius dicitur continere arg. not. per gl. ex illo tex. in c. cum aliquibus de rescrip. lib. 6. cum sufficiat admittere, & notare in comuni libro, nisi quid expressius de mandato superioris, aliter fuerit dictum, vel obseruatum: videndo si est certus numerus clericorum, si confirmatus a superiore, si cũ iuramẽto, vt de singulis in præscripto fiat mentio d. c. cũ aliquibus. per mod. (Potest. n. ep̄s ex causa augere, vel diminuere numerũ clericorũ, de const. c. ex parte: Mar. Socc. in c. sicut vnire nu. 39. de excess. præl.) † Sed in ecclesiis Iurispatronatus Regum, Principumq. iura imperii in suis dominiis habentium, similiter, & in concessis in fauorem studiorum generalium, non seruantur ea, quæ diximus supra. nu. 6. cum seq. sunt enim admodum a Papa priuilegiatæ. eod. cap. §. reliqui patronatus, & in ipsis in dubio non dicitur esse derogatum, cum in

multis nō derogare, sed fauere quærat Sedes Apostolica. dicit Rebuff in 3. p. sign. nu. 62. cum duobus sequen. Vnde in quacūmq. concessione, seu derogatione beneficiorum, etiam iuris patronatus facta a Papa ipsis derogatum non intelligimus. Cassa. in sua glor. 8. par. confid. 46. refert Do. Marinu Freccia patruus meus honorandus. de subfeud. lib. 2. in 30. differ. fol. 252. pro quibus adducunt Moderni verba Clem. V. in extraua. meruit. de priuil. pro Rege Franciæ. sed ad propositum est regul. Cancell. num. 40. quam post multa citat Cou. in prac. qq. c. 36. nu. 2. sicut generaliter nō derogat aliis laicis, nisi dicat: licet possit ad libitum. gl. in cle. 2. de præb. Doc. in c. cum dilectus eod. tit. Sed notandum est in practica, qui cum Papa promouet aliquem ad ecclesiam cathedralē, siue maiorem, & is habeat ecclesias patronatas, confirmando retentionē ipsorum beneficiorum, maxime sine cura (quia aliter non dispensat) etiam, quod sint de iure patronatus laicorum, non infert præiudicium quia non dicuntur vacare, nisi a die consecrationis, sed Papa primo confirmat. Couar. eod. cap. 36. nu. 11. vers. 12. & sibi dispensatum a Iulio secundo scribit idem Dom. Cæsar. Lamber. hoc tit. lib. 2. 1. par. 6. quæst. prin. art. 15. n. 11. & Nos ipsi testes sumus bis obtinisset propria persona. Primo cum Pius V. immortalis mem. ann. 1570. de mense Septembris die 25. ad episcopatum Rauellensem propriam patriam nos vocauit, & tamen concessit retentionem beneficiorum, quæ potiebamur de iure patronatus laicorum, etiam Illustrium Marchionum, & iterū hoc ann. 1578.

de mense Februarii die 17. quo Beatissimus Dominus N. Dom. Gregorius XIII. Pon. Max. ad episcopatum Sarnensem sua maxima bonitate traxit. † Item inquirendum est, si in ipsa ecclesia patronata adest aliquod onus, aliquæ pensio, & a quo tempore. potest enim patronus in fundatione ecclesiæ cum consensu episcopi, pensionem sibi reseruare, vel aliam honestam apponere conditionem, prout doct. communiter concludunt. eod. tit. c. nobis. Rebuff. de pacif. possessor. num. 128. hoc tamen onus sit reseruatum tempore fundationis, & ante consecrationem, iuxta tex. & gl. in cap. præterea. lo. 2. eod. tit. post tamen nequit grauen imponi, nisi ex tolerata consuetudine de candelis dandis patrono, Lamber. eod. tract. 3. lib. 3. q. ar. 16. quod passim seruari videmus vbiq. licet non iure. vide Abb. in alleg. c. præterea. & in nostris fam. sing. in l. 1. nu. 13. & contra aliter imponentem est poena tex. in cap. generali constitutione. de elect. lib. 6. & dicitur posse statui debito tempore, quod vacante ecclesia patronus accipiat redditus, (ante tñ consecrationem institutoposito) & cum tex. prædicti. cap. præterea dicat moderatos redditus: notandum est etiam fructus venire. Quia omnis fructus est in redditu, non autem redditus in fructu. gl. si. eod. c. generali, & per Dom. & in h. deducta. ff. ad Trebel. † Nec est ferendum, vbi necessitas, & scandalū imminēt, ipsas ecclesias patronatas dirutas, & disiectas manere, sed recuperentur, & vbi ex fructibus, & redditibus reparari nequeunt, ipse episcopus trāserat, (locatis primo patronis) in ecclesiā matricem,

tricem, vel aliam eiusdem diocesis, seu vicinæ suo arbitrio. ex eo. Conc. Tri. sess. 1. de refor. c. 7. etiam si ipsæ ecclesiæ parochiales sint, præcedente tamen diligentia, si ex fructibus, & redditibus ad quoscumq. venientibus, vel per subsidium parochianorum possint restaurari; eo. c. 7. §. parochiales, & §. quod si, vt infra de translatione, & vnione ecclesiarum, c. 26. n.

17 6. dicemus. † Item si in recognitione bullarum inuenerit clericum beneficiatum, & possessionem viderit, & ipsam ecclesiam a manu laici patroni accepisse, contra canonum regulas, si ne aliqua episcopi sui institutione, seu autoritate, grauius in eum inuehat, & digna animaduersione per priuationem communionis puniat, & cum persistit, priuet item a ministerio ecclesiastico, & ordine, iuxta Cōc. generale Lateranense in c. præterea, §. clericus autem & in c. relatum, eo. tit. nisi pænitentia ducti patroni, primis remotis, alios præsentauerint, per c. cum laici eo. tit. (Et sic est dare vnū casum, posse per pænitentiam quem venire contra factū proprium, & audiri in iuribus suis sic fauore libertatis. l. 1. C. de lib. caus. in donationibus fieri prohibitis a iure l. 1. C. de cond. ind. Afl. in alio casu in l. diuæ memorie n. 45. item si iurasset quia ad illicita non trahitur, ne iuramentum euadat iniquitatis vinculum cap. 1. de iur. iur. in 6. cum simil. Bal. in c. 1. per quos fiat inuest. Alex. in cons. 125. lib.

18 2. Afl. in prælud. feud. q. 3. n. 5. † Reformandumq. est, quod & multi in abusum traxerunt, vt presentatos clericos in beneficijs, capellis, altaribus, & per episcopos admissos, & institutos, audeant ad libitum remouere, si

ne aliquo consensu ipsorum episcoporum, contra aliam decisionē Concil. generalis Innoc. Tertij, in c. in Lateranensi. §. nos autem verfi. institutos, de præb. quod idem, & in Conc. Cabil. statutum fuerat, vt recitat Gratian. 16. q. 7. c. inuentum est, vbi multi laici arbitrii sui temeritate, & quod grauius est ducti cupiditate, presbyteris quibuscumq. absque consensu suorum episcoporum, ecclesias dant, vel conferunt, cum enim nō possunt instituere, nec destituere, arguenotat. ex c. ex frequentibus de instit.

19 † Nec ipsi clerici præsentati, possunt patroni beneficium resignare, sed oportet, quod episcopus met renuntiet. prout not. in cap. Gonsaldu. 17. quæst. 2. cap. quod in dubijs de renunt. & c. admonet. Vbi omnes notant, quod si quis contrafecerit, in eum canonica est exercenda ultio. Sed hodie alia regula est obseruanda, namq. non in omnibus renuntiare potest in manibus episcopi, ex noua lege Pij V. Pont. Max. de qua dicemus infra de resignat. benef. cap. 28. In noua tamen prouisione facienda, vocandi sunt patroni, cum de eorum iure, & præiudicio tractetur, Quia sine consensu ipsius patroni nullus debet ad ecclesiam patronatam institui, vt ipso titulo probatur, & cap. ex institutione. † Item inquiratur quomodo est in alium translatum ius patronatus, an interuenerit consensus episcopi diocesani, alias pro non dato habetur, quod ab illo datur, qui non potest donare, cap. quod autem. §. de cetero. eod. titul. cum moderamine tamen vt si donatio facta fuerit com patrono valeat, tunc quidem, cum non sit noua persona, secus in extra-

neo. Abb. in d. cap. ex insinuatione ad declarationem prædictam, & gl. in c. cum seculum, ipsomet titu. Re- lin. in cap. quæ in ecclesiarum. num. 89. de constitu. vt de feudo dicit Afflict. in l. constitutionem diuæ memoræ. num. 17. vers. & pro hoc, & diximus in iisdem singul. in l. 1. nume. 112. ad primum. Rebuff. 3. part. sign. num. 67. vbi per tot ponit mul-
 21 ta. † Nec item fit translatum ipsum ius, titulo venditionis contra sacros canones, & vbi inuenerit declaret patronum priuatum ipso iure, subditum excommunicationi, & interd-
 23 cto, iuxta eundem text. Concil. Trident. cap. 9. §. nec dictum, & supra, num. 12. ex cap. de iure. eod. tit. seu aliis palliatis contractibus, & quid simon-
 næ species committatur, etiam si esset alienatio, aut translatio facta particu- lariter, secus si generaliter sub nomi-
 ne vniuersitatis, non aliter facta de iure ipso patronatus mentione, tran-
 sit quidem, etiam sub utili dominio tantum, per cap. ex litteris hoc titu-
 vt sic cum vniuersitate videatur tran-
 fire non de per se, ad cuius cap. intel-
 lectum, vide duas quæstiones posi-
 tas per Domin. Couarr. var. resolut. 24
 lib. primo, capitul. 13. num. 13. & in
 21 dict. sing. ead. l. nume. 115. † Sed vbi
 patronus deliquisset, per quod deli-
 ctum iudex secularis bona confiscat,
 procuret episcopus omnimodo ec-
 clesiam remanere liberam. non. n. trã
 fit ius patronatus in fiscum propter
 delictum, doct. in cap. quanto, de iudic.
 licet Dec. dubitauerit. in l. si maritus.
 C. de collat. vt dixi in dicta. l. 1. nu-
 me. 114. & addit. ad Abb. in eod.
 cap. Rocchus in verbis a quo. 29.
 quæstione, numero 65. & quamuis

aliqui contradicant, distinguit Iulius
 Clarus (vere clarus in materia crimi-
 nali,) lib. 5. recept. sent. §. fi. q. 78. vers.
 8. si ius patronatus est transitorium
 ad hæredes extraneos, vadat in fiscum
 cum vniuersali confiscatione bono-
 rum, alias secus. Vidi tñ aliquando
 propter potentiam fiscali, in vtroq. casu
 confiscari, de rigore potius, quam de
 æquitate, & veritate iuris, conando
 assignari rationem de connexitate ip-
 sius iuris, cum vniuersitate bonorum,
 vel castri, seu item feudi, prout in fa-
 cto quæstionibus motis est responsu.
 23 † Insuper circa fructuum exactonem est
 animaduertendum, vt ecclesia ha-
 beat necessaria in sustentatione recto-
 ris, & prouisione facienda necessariis
 occurrentibus; & vt ecclesiam ipsam
 fructibus abundare repertum fuerit, &
 ministris ad necessaria sufficientibus,
 patrono tamen ad inopiam verio,
 (non ex culpa, & delictis,) prouidere
 debet, vt alimenta præstentur; mode-
 ste tamẽ, iuxta Constit. Clem. III. in c.
 Nobis. §. pro fundatione de iure pa-
 tron. cum gloss. ex c. quicumq. 16. q.
 7. de quo aliqua notanda dicta sunt
 supra lib. 1. cap. 27. nu. 6. cum duob.
 24 seq. † Recognoscendi sunt deniq. pa-
 troni in numero ipsorum, quo iure,
 seu qua portione præsentent; etsi ad
 vnum est redactum ipsum ius patro-
 natus, non potest is, etiam si sit ido-
 neus, seipsum præsentare; sed alium
 debet nominare, ex rescripto Innoc.
 iij. in c. per vestras de iur. patron. cum
 debeat esse differentia inter præsen-
 tantem, & præsentatum; Instituentẽ
 & institutum. cap. fin. de instit. licet
 alium compatronum possit præsen-
 tare. Nam & pater præsentat filium
 idoneum, c. consuluit. vbi gloss. not.
 &

& omnes doct. eod. tit. Potest tamen episcopus videns non esse, nisi vnum patronum in ecclesia, antequam ille prouideat de aliquo præsentando, motu proprio sibi ecclesiam conferre, iuxta not. per Host. in c. cum in iure peritus, de electio. Dixi motu proprio, quia hac clausula vti potest episcopus. Gomef. in tract. Breu. nu. 13. supra cap. 7. nu. 10. in fine, hoc libro.

25 † Bullæ etenim institutionis sunt etiam diligenter reuidentæ & registrandæ; & a quibus sit facta præsentatio; si in possessione iuris præsentandi sint iuridice; ne sint prohibiti, aut priuati eo iure, ecclesiam enim liberam esse omni iusto modo procurandum est. Et ideo Religiosi, cum dicantur mortui mundo, non habent ius præsentandi, sed aliis competit, quibus deficientibus ecclesia remanet libera. Bellam. cõf. 33. Rebuff. de pacif. poss. num. 129. quod est admodum notandum in practica propter concursus præsentationum, & disputat Lamber. 2. lib. 1. par. 2. quæstion. princip. art. 11. per totum, quamuis mod. practici velint retineri nomine monasterii, quando monasterium est capax proprii in communi, siue in priuato, quod quandoque fuit iudicatum, & est verum.

26 † Et si discordia esset inter præsentatos, quis debet admitti; vt quia patroni sunt duo, masculus & foemina, præsentatū ab homine admittet epi-

scopus; quia is præfertur. dixit not. Bald. in l. 1. ff. de senat. Aretin. in cap. quoniam, de testib. quod pro notab. refert. Corset. in verb. femina. Sed intelligendum, quod sit idoneus, alias Episcopus magis idoneum a femina præsentatum instigare debet, iuxta notata in cap. pastoralis, & cap. cum autē, eod. titu. de iur. patron. Nō fit tñ is præsentatus apostata, quia etiam quod non admittitur, priuatur patronus ea vice præsentandi, ex constitut. Pauli Quarti Summi Pontif. contra apostatas edita, inc. Postquā diuina bonitas. §. etsi patroni anno 1558. 4. sui Pont. Cui similis est lex noua Sanctissimi Dom. Nostri Dom. Gregor. XIII. pontif. Maxim. hoc anno. 1580. de mense Nouembris, annullans collationes factas personis prohibitis propter genus, seu hæresim, aut a fide apostasiam, contra sanctiones, statuta, vel priuilegia a Sede Apostolica confirmata, & incip. In ecclesiis. Postremo examinandus est status ecclesiæ, de regimine, paramentis, ædificiis, reparatione; & si cura est annexa, quō exerceatur, prout omnia dicta sūt supra hoc lib. c. 2. quādo ecclesia est curata, & quando secus cap. 7. quæ hic adaptantur, si beneficiatus ipse bona alienauerit, cōtra cle. ambitiosæ. & in aliis, quæ ex facto ultra dicta in superioribus videbuntur, & materia in practica occasione præltabit, &c.